

Enkele vragen omtrent het Bijbelboek Ruth

Van: N. Vlot

Verzonden: donderdag 13 augustus 2009 14:40

Aan: dkleenp@klikSAFE.nl

Onderwerp: Het boek Ruth

Goedendag heer Kleen.

Ik heb 12 augustus student A. F. R. van Veen uit Groenenkan beluisterd in Oud Ger. Gem. - Hardinxveld. De tekst was 1 Korinthe 10 vers 12 : "Zo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle."

De preek ging over :

1. We zijn gevallen in Adam
2. We moeten levendgemaakt worden en teruggebracht worden in het Paradijs met onze zonden.
3. Jezus Christus Zijn bloed reinigt ons alleen van onze zonden.
4. Een duidelijke heenwijzing naar de Zaligmaker.

Waar het om gaat, in de toepassing zei de heer van Veen, toen Naomi en Ruth de grens overgingen terug naar het geboorteland van Naomi, als je daar aan Ruth gevraagd had , kun je sterven en God ontmoeten had ze gezegd NEE.

Daarna zegt de heer van Veen, ze was daar al WEDERGEBOREN alleen wist ze dat zelf nog niet, dus ze kon sterven.

Kan u hier soms een stukje overschrijven.

Met vriendelijke groeten,
N. Vlot.

Van: D Kleen

Verzonden: vrijdag 11 september 2009 13:27

Aan: 'N. Vlot'

Onderwerp: Re : Het boek Ruth

Geachte mijnheer Vlot,

Ik heb u alreeds mijn artikel over het boek Ruth gemaïld :

<http://www.dewoesteweg.nl/wp-content/uploads/2009/04/het-boek-ruth.pdf>

Maar, ik wil er graag nog iets over schrijven, hopelijk ter verduidelijking.

Allereerst wil ik u benadrukken dat Boaz Ruths' Zaligmaker niet was...!!

Dit moet u even gedurig proberen vast te houden. Het boek Ruth is de laatste decennia zoveel keer en zodanig vergeestelijkt, dat het er langzaam maar zeker op begint te lijken, of dat Ruth door het lossingswerk van Boaz zalig is geworden. Waardoor men van de stondelijke heilsleer naar de Schriften, een standelijke heilsweg gemaakt heeft. Nee, Ruth is zalig geworden door haar geloof in de Heere Jezus Christus. Want, ook op haar was van toepassing, deze volgende woorden uit de Hebreeënbrief van Paulus: *Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren, Hebr. 11:13.*

Het geloof waardoor zij is zalig geworden heeft zij beleden, maar ook een schoon getuigenis van afgelegd, toen daar aan de grens van Moab en Israël. Naomi had kennelijk iets bespeurd in haar beide schoondochters, die beiden bij haar waren gebleven nadat ze beiden hun man verloren hadden. Hier moeten en mogen we niet gering over denken. Denk eens in, twee jonge vrouwen die bij hun oude godvrezende schoonmoeder bleven. Zij kenden dus beiden een liefde tot Gods volk, maar ook een liefde tot het getuigenis van dat volk. Want, neem maar gerust aan dat Naomi, ondanks dat ze daar in Moab van haar plekje was, weleens over de machtige God van Israël heeft gesproken, die ook haar God geworden was. Was het niet naar het gebod des Heeren dat de kinderen Israëls hun nakroost telkens moesten verhalen hoedanig en met welk een sterke Hand de Heere hun God hen uit het vervloekte diensthuis van Egypteland heeft willen verlossen, middels een weg van bloedstorting en gerechtigheid, Ex. 12 – Ex. 13. Ook Naomi heeft hiervan bij tijden mogen getuigen. Al was het maar bij tijden, dat ze het al wenende moest doen, vanwege dat haar ziel daar in dat goddeloze Moab zeer verre was van de geloofsgemeenschap met haar God, die ook Naomi persoonlijk uit haar geestelijke diensthuis heeft willen verlossen, Rom. 6:14. Ik heb daar weleens over nagedacht, maar dat is wat geweest voor deze beide jonge schoondochters. Wat zal er bij tijden een liefelijk getuigenis uit de mond van die oude wijze moeder in Israël zijn uitgegaan. Ik geloof dat een mens nooit vanuit een bepaald medelijden bij iemand kan blijven. Dat houd hij een tijdje vol, maar dan komt uiteindelijk toch weer, de eigenliefde, het zelfmedelijden, en de trekking tot de wereld en al haar begeerlijkheden, weer om de hoek kijken. Orpa heeft hier kennelijk zeer lang tegen gevochten, want toen zij tenslotte door haar schoonmoeder werd beproefd, kwam openbaar hetgeen in haar leefde. En toch heeft ook zij, samen met haar schoonzuster Ruth, hartelijk geweend toen Naomi hen te kennen gaf dat ze weer wenste terug te keren naar Israël. *De HEERE geve u, dat gij ruste vindt, een iegelijk in het huis van haar man! En als zij haar kuste, hieven zij haar stem op en weenden; En zij zeiden tot haar: Wij zullen zekerlijk met u wederkeren tot uw volk, Ruth 1:9-10.*

En ze zijn meegegaan, tót aan de grens, en tót aan het moment dat zij beproefd werden. Toen kwam bij Orpa openbaar dat het gezaaide zaad dat Naomi bij tijden mocht zaaien, in de steenachtige plaatsen van haar hart was gevallen, want zij kon de beproeving van haar geloof niet verdragen noch doorstaan, Matth. 13:20-21. Het geloof van Orpa bleek een tijdgeloof, waarvan geschreven staat: Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene, die het Woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt; Doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt, om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd, Matth. 13:20-21. Weet u waar Orpa tenslotte niet meer mee kon leven, geliefden. Namelijk dit, van hetgeen Naomi over zichzelf kwam te betuigen: Want het is mij veel bitterder dan u; maar de hand des HEEREN is tegen mij uitgegaan, Ruth 1:13b. Orpa wenste tenslotte met haar schoonmoeder niet verder te lijden, en gooide daartoe tenslotte maar de handdoek in de ring. Waarom niet? Wel, omdat zij niet van het zelfde geestelijke Lichaam was als dat haar schoonmoeder door genade mocht zijn. *En hetzij dat een lid lijdt, zo lijden al de leden mede; hetzij dat een lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich al de leden mede. En gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in het bijzonder, 1 Kor. 12:26-27.* Hoe anders was dit bij Ruth, toen ook zij tenslotte door haar oude wijze schoonmoeder werd beproefd. Hoe sierlijk mocht zij haar geloof in Hem belijden, die haar lief en dierbaar geworden was, zeggende: Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keren; want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God. Waar gij zult sterven, zal ik sterven, en aldaar zal ik begraven worden; alzo doe mij de HEERE en alzo doe Hij daartoe, zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en tussen u, Ruth 1:16-17. Kijk lezer, door dit geloof en middels deze belijdenis was zij verenigd én ingelijfd in het verbroken Lichaam van Koning Jezus, én daarmee ook verenigd met Zijn lieve volk. In dit geval Naomi. Ja lezer, daar waren banden gevallen die de eeuwigheid zouden gaan verduren. Ruth was in het goddeloze diensthuis Moab middels het geloof in Hem voor God gerechtvaardigd geworden, waarvan zij toen heerlijk blijf mocht geven. Haar keuze was dus niet aan de grens gemaakt. NEE...!! Zij gaf nu getuigenis van de keuze die zij in Moab alrede door het geloof had mogen maken.

En maak hier nu niet van, dat Ruth de keuze zelf had mogen maken! Neen, toch? Want, voor Ruth golden deze woorden uit 1 Joh. 4:19 immers ook: *Wij hebben God lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.* En ook Ruth behoorde bij dat volk dat van Hem gevonden was, en zelf nooit naar Hem gezocht hebben, naar Jes. 65:1. Want, de Zoon des mensen is ook gekomen om Ruth te zoeken en zaligen, die in Moab verloren was, Matth. 18:11. Precies hetzelfde beeld, als hoedanig God Zijn bondsvolk Israël heeft uitgeleidt, uit haar aardse vervloekte diensthuis, middels een weg van bloedstorting en gerechtigheid, Exodus 12:13-14.

Velen verstaan dit werkelijk niet, of geheel verkeerd...!! Want zo zegt men dan al vaak: *'ik lees nergens dat dit alzo bij Ruth is geschiedt, u heeft vast en zeker een dikkere Bijbel dan ik heb...?'*

Maar dan antwoord ik hen het volgende: 'Vertelt u mij dan eens waar bijv. uitvoerig de bekering van Simson, of van Thomas, of van Jona, of van Nehemia, staat opgetekend...? Dat lees je immers ook nergens. Maar waren zij bekeerd, en daarmee kinderen Gods? Ik zou het toch maar wél aannemen! Want, dat bleek namelijk uit de vruchten van hun werken door het geloof, gewerkt door de verworven Geest van Christus, die het uit Hem nam en het henlieden verkondigde, Rom. 8:9, Joh. 16:13-15. De Bijbel is niet geschreven tot bevrediging van onze nieuwsgierigheden, maar om ons de Weg te wijzen tot de eeuwige zaligheid. De sleutel tot het verstaan van de waarachtige bekering van een verkoren zondaar, kunnen we verstaan vanuit de gelijkenissen en het onderwijs van de Heere Jezus, maar ook met name vanuit de Romeinenbrief van Paulus. Lees daartoe ook de inleiding van kanttekenaren eens,

die zij schreven aangaande deze befaamde brief van Paulus. Wanneer u deze brief leest, mag u daar uit concluderen dat het bij voornoemde Bijbelheiligen ook alzo is geschied. Bent u dan misschien nog niet overtuigd? Vertelt u mij dan ook eens waar bijv. geschreven staat, waar of wanneer de discipelen van de Heere Jezus gedoopt werden? Dit kunnen we immers ook nergens vinden. Maar waren zij gedoopt? Ik geloof zekerlijk van wél. Want, hoe hadden zij anders heen kunnen gaan om aan alle creaturen het Evangelie te prediken, en diegenen die in Hem geloofden, kunnen dopen, terwijl ze zelf niet gedoopt waren, Matth. 28:19. Kijk, daarom is de Bijbel geen wetenschappelijk bewijsboek, terwijl er toch bewijzen te over in vermeld staan. Het ligt daarom niet aan de helderheid van de Heilige Schrift, maar juist temeer aan ons verduisterde verstand dat door Gods Heilige Geest verlicht moet worden, willen wij het ooit kunnen verstaan, Mark. 4:11-12. In Zijn Woord heeft God Zichzelf geopenbaard, maar ook Zijn wil aan ons geopenbaard. God liefhebben boven alles, met al onze krachten, met geheel ons verstand, en met geheel ons hart, en onze naasten als ons zelf, Matth. 22:36-40. Dit was het Goddelijke Beeld waarmee God ons heeft willen scheppen, Gen. 1:26. Maar, hier zijn we vanaf gevallen, dit zijn we geheel kwijt. Daarom staat er in dat Goddelijke Woord de weg omschreven hoe wij hersteld kunnen worden met dat Goddelijke Beeld, namelijk door het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus, Gal. 4:4-7. Hetgeen wij niet meer konden, heeft Hij verworven voor albedervers. Dus ook voor Ruth de Moabitische. Maar, deze verworven zaak moet wel worden toegepast. Ik heb op deze website menigmaal geschreven hoe God dit bij al Zijn uitverkorenen toepast. Namelijk, door de weg van Zijn heilig recht. De ingeschapen wet, waarmee de mens in een trouwverbond was verbonden aan Zijn Schepper, pleitte ons eerst vrij voor God, en prees ons zelfs voor God, en gaf ons een recht op het eeuwige leven, vervloekt en verdoemt nu daarentegen de mens, vanwege dat hij vanuit een verbroken werkverbond nooit meer zalig kan worden, Gal. 3:10-11. De mens had zijn recht op zijn Schepper verloren, maar de Schepper heeft Zijn recht op Zijn schepsel wel degelijk behouden. Dit eist Hij in ieder mens op, middels de weg van Zijn heilig en onfeilbare recht. Bij de verkorenen Gods aan deze zijde, en bij de verworpenen aan de andere zijde van het graf. Er staat meer dan genoeg in de Bijbel om daar over te lezen, en om die Weg tot de zaligheid te kunnen vinden, geliefden. Zelfs op elke bladzijde van de Bijbel, zei Maarten Luther eens. Hadden we er de geloofsogen maar voor, Efeze 2:8. Daarom is de Bijbel een geloofs-Boek, c.q. het Heilige geïnspireerde Woord Gods. Om nog een laatste voorbeeld te noemen. Al dat volk van God, c.q. de Bijbelheiligen, heeft geestelijk allen van het Brood uit de hemel gegeten, hetgeen zag op het verbroken Lichaam van de Heere Jezus Christus. Het geestelijk eten en drinken van Zijn verbroken Lichaam, heeft hen ten volle verzadigd. Ook dit ziet geestelijk op het zaligmakende geloof. Een prachtige typologie(=geestelijk beeld) daarvan kunt u vinden in Ruth 2:14. Waar en wanneer alle Bijbelheiligen geestelijk gegeten hebben, staat ook niet van hen allen omschreven. Maar geloof maar gerust, dat zij allen hiervan gegeten hebben, anders konden zij nooit zalig worden, en hadden zij geen Deel aan Hem. *En Jezus zeide tot hen: Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten. Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet. Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen, Joh. 6:35-37.*

Ten laatste is daar nog een lezer, die me vraagt hoe wij dit dan vanuit de Romeinenbrief en de gelijkenissen van Christus op het geloof van Ruth de Moabitische geestelijk dienen toe te passen, en daarbij dus eigenlijk ook zou willen weten hoe of dat dan bij Ruth is gegaan, en in welke weg zij tot zulk een schone geloofsbelijdenis is mogen komen. Nu dan zeg ik u nogmaals, dat al deze volgende dingen zijn ook op Ruth geestelijk van toepassing, namelijk :

1. Dat het ook bij Ruth de goedertierenheden des Heeren waren die haar in Moab tot bekering hebben geleid, Rom. 2:4.

2. Dat ook Ruth ontdekt en overtuigd is geworden door de geestelijke bediening der Wet, Rom. 3:20.
3. Dat ook Ruth uit het zaligmakende geloof in de Heere Jezus Christus gerechtvaardigd is geworden, doordat zij Hem van verre door het geloof heeft mogen aanschouwen, Hebr. 11:13, waardoor ook zij vrede bij God heeft mogen vinden, Rom. 5:1.
4. Dat ook Ruth geestelijk één plant met Hem is geworden in de gelijkmaking Zijns doods en opstanding, Rom. 6:5.
5. Dat ook Ruth geestelijk met Hem gekruisigd en gestorven is aan de vloek der Wet ten dode, Rom. 6:6-8. Hij ten volle, zij slechts maar een sprankeltje.
6. Dat ook Ruth van de heerschappij der dienstbaarheid van haar eerste man verlost is geworden, en daarmee onder heerschappij der vrijheid en genade is gebracht door haar Tweede Man, Rom. 6:14, Rom. 7:1-6.
7. Dat ook Ruth met haar vlees de wet der zonde diende, maar het haar gemoed de wet Gods, Rom. 7:26.
8. Dat er ook voor Ruth geen verdoemenis was, omdat zij in Christus Jezus rechtvaardig en heilig was/is voor God, Rom. 8:1.
9. Dat ook in het hart van Ruth het recht der wet vervuld en verheerlijkt is geworden, Rom. 8:2-4.
10. Dat ook Ruth als een vermoeide en een belaste zondares herwaarts tot Hem is gekomen, Matth. 11:28.
11. Dat ook Ruth tot één van de wijze maagden behoorde, met olie in haar geestelijke vat, die hemelse Bruidegom verwachtede, Matth. 25:4.
12. Dat ook Ruth een koopvrouw was die schone paarden zocht, en geestelijk alles heeft mogen verkopen, om die ene Parel, uit vrije genade om niet, geestelijk te kunnen/mogen kopen, Matth. 13:45-46.
13. Dat ook Ruth een wijze bouwster was, die haar geestelijke huisje niet op zandgrond had gebouwd, maar juist na veel graven op de Rots Jezus Christus en Dien gekruist, heeft gebouwd, haar enig Fundament tot zaligheid.

Geachte mijnheer Vlot, hiermee hoop ik de dwaasheden van de heer A.F.R Van Veen op een Bijbelse wijze afdoende te hebben weerlegd, wanneer hij u het volgende heeft verkondigd: *“Waar het om gaat, in de toepassing zei de heer van Veen, toen Naomi en Ruth de grens overgingen terug naar het geboorteland van Naomi, als je daar aan Ruth gevraagd had, kun je sterven en God ontmoeten had ze gezegd NEE. Daarna zegt de heer van Veen, ze was daar al WEDERGEBOREN alleen wist ze dat zelf nog niet, dus ze kon sterven. “*

Lees hier, wat ik hier onlangs over wilde schrijven: <http://www.dewoesteweg.nl/wp-content/uploads/2009/06/standenleer-dwalingen-weerlegd.pdf>

Want, dit is u namelijk verkondigd, vanuit de standelijke heilswegleer, met name afkomstig en verwoord in de dogmatiek van ds. G.H. Kersten. Daarentegen, leerden de reformatoren een stondelijke heilsleer, en hebben zij het stuk der ellende, geestelijk middels hun leer en prediking, nimmer gescheiden van de verlossing en dankbaarheid. Waar een ziel geestelijk omkomt in zijn ellende voor God, en daarmee voor en onder God verloren moet gaan, aldaar is immer een geestelijke verlossing aan verbonden, Rom. 6:4-8. Denk hierbij eens aan de moordenaar naast Jezus, maar ook aan de stokbewaarder, aan de 3000 pinksterlingen, aan diegenen die in het huis waren van Cornelius aan wie Petrus het Evangelie verkondigde. *Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het Woord hoorden, Hand. 10:44.* Alzo is het ook bij Ruth de Moabitische gegaan. Maar onthoud altijd, dat er geen zielsverlossing bestaat zonder een recht verloren gaan voor God. Want, dit is namelijk de ellendekennis waar de HC ons van onderwijst. De ellende waar sommigen in menen te wandelen, waarin zij nog niet zijn omgekomen, is geen ellende, maar is geestelijke ONTDEKKING, hetgeen ondervonden wordt op

de weg tot de Weg, Rom. 2:4. Dat het bij de rechte ellendekennis altijd een zaak van omkomen voor God is, kunnen we ook duidelijk lezen in bijv. Hand. 2:37. *En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: **Wat zullen wij doen mannen broeders?*** Hier werden deze 3000 pinksterlingen zodanig van hun zonden overtuigd, dat er een daad Gods moest gaan geschieden. Want, waar had de Heilige Geest hen dan van overtuigd? Dit kunt u lezen in Joh. 16: 9, **Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven.** Maar ook heel duidelijk in 1 Joh. 5:10, waarin geschreven staat: *Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft Hem tot een Leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijn Zoon.* Mijnheer Vlot, wanneer de Heilige Geest een ziel hiervan geestelijk komt te overtuigen, met de geestelijke doem- en vloekwerking van Zijn heilige wet ten dode, dan wordt het voor een verkoren zondaar, werkelijk een zaak van geestelijk omkomen. Dit was namelijk ook de noodkreet van de stokbewaarder tot Paulus. Deze man wist werkelijk niet meer hoe hij zalig moest worden, vanwege dat hij geestelijk met alles aan een einde was gebracht, lees hier: *En als hij licht geeist had, sprong hij in, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder aan de voeten; En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: Lieve **heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?*** Hier wordt de ziel namelijk in een geestelijk gericht voor God gedaagd, en eist God het geloof in Hem op waarmee hij die ziel in Adam volmaakt had geschapen. Het geloof in Hem, is het Beeld van Christus, het beeld van ware wijsheid, kennis, gerechtigheid en heiligheid. Want, Christus is het verheerlijkte Beeld van Zijn hemelse Vader. Wie hem immers zag, die had ook Zijn Vader die Hem heeft gezonden, gezien, Joh. 14:9. En in dit gericht gevoeld de ziel dat hij dit Beeld geheel kwijt is geraakt. Er wordt van hem geloof en bekering geëist, maar hij voelt dat hij daar nimmer aan kan voldoen. Die ziel was in Adam volmaakt in dat geloof tot Zijn Schepper bekeerd, en nu gevoeld hij zich zo onbekeerd, vanuit een onhoudbare nood. Want, de geestelijkheid van Gods heilige Wet verkondigt hem Gods heiligheid en rechtvaardigheid, en dat God geen gemeenschap kan hebben met zondaren, en dat God de overtreder geenszins onschuldig zal houden, Ex. 23:7, Job 10:14. Want, de ziel die zondigt, die zal sterven, Ezech. 18:20. Deze zondaar voelt daarmee de vloek en doem van Gods heilige Wet op zijn ziel drukken, en gaat tenslotte verloren, niets meer hebbende tot betaling. Maar nu goed opletten, wat er in Rom. 6:4-8 geschreven staat: “Wij zijn dan met Hem begraven, door den doop in den dood, opdat, gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alsoo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding; **Dit wetende, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is,** opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen. **Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde.**”

Een verkoren ziel moet dus de vloek en kruisdood met Christus sterven, wil hij ooit met Hem op kunnen staan ten eeuwige leven. En nu het heilgeheim, achter de dood het leven, en achter de vloek de zegen, achter het verlies de eeuwige overwinning, alleen in en door het volbrachte werk van Hem. Hij legde Zijn leven af onder de toorn en de vloek en doem van Gods heilige Wet, in gehoorzaamheid. Zijn volk echter in ongehoorzaamheid. Maar, nu is Christus een Middelaar van verwervin, maar ook een Middelaar van toepassing. Wat Hij dus in de tijd op Golgotha voor Zijn volk heeft verworven, gaat Hij daarom ook in de tijd bij Zijn verkorenen geestelijk toepassen. Hoe past Hij dit dan toe? Door zijn volk de geestelijke kruis- en vloekdood met Hem te laten sterven, lees ook hier weer in Rom. 7 vers 4-6: **Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus,** opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen, Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden. Want toen wij in het vlees

waren, wrochten de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen. Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; also dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter. Nu dan mogelijk de laatste vraag: Wanneer dan die ziel geestelijk met Hem is gestorven, hoe en in welke weg staat hij dan met Hem op ten leve? Namelijk, door de verkondiging van het heilig Evangelie...!! En zij zeiden: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis, Hand. 16: 29-31, Hand. 2:38. Hier valt de Geest van Christus op hen die in dat uurtje der minne geestelijk wankelen ten dode, en hier neemt de Geest het uit Hem en verkondigt het Zijn volk ten leve, Joh. 16:11-13. Misschien begrijpt u nu ook de noodzaak van de afsnijdende prediking, en bediening der Wet ten dode. Want, waar de Wet nog werkt, kan het Evangelie geen kracht doen, Rom. 7:1-3. De ziel moet dus eerst geestelijk leren sterven aan hetgeen God van hem eist in Zijn heilige volmaakte Wet, wil Hij ooit met Christus uit de doden op kunnen staan ten leve, Gal. 2:19-20. Hoe snel geschieden deze zaken dan achter elkaar heen? Dat duurt niet lang. Dat heeft u immers ook kunnen lezen, bij de voornoemde voorbeelden. Alleen het verloren gaan voor God, duurt niet langer dan een oogwenk, c.q. niet langer dan een punt des tijds. Om nu weer even terug te mogen komen bij Ruth. Al deze zaken heeft Ruth geestelijk doorleefd, onder het horen van de woorden van Naomi, maar ook het zien van het leven van Naomi. Want, ook uit dit laatste kan een mens overtuigd worden, en in zijn gemis gezet worden. Wanneer dan de ziel (nog) niet geestelijk omkomt, heet het dus geestelijke ontdekking, maar daar waar de zondaar geestelijk voor God wordt gedaagd, alleen aldaar moet hij voor God geestelijk omkomen in zijn ellende.

Om nu verder nog wat zaken uit het boekje Ruth aan te mogen stippen, wil ik u er eerst wijzen, met welk doel dit boekje is opgetekend. Namelijk:

1. Hoe en in welk een wonderlijke weg, Ruth een verre moeder van Christus is geworden, Matth. 1:5
2. Hoe wonderlijk een Moabitische heidin door God tot God waarachtig bekeerd is geworden, en ook door verlost is geworden van de heidense afgoderij.
3. Hoe God niet middels, maar door de zonden van Zijn volk, Naomi, zeer wonderlijke dingen kan uitwerken. Denk hierbij bijv. ook, hoe God door de zonden van de broers van Jozef heeft willen werken, om Zijn volk van de hongersnood te willen redden. God is hierbij niet de Auteur van de zonden, maar kan en wil er bij tijden weleens doorheen wonderlijk werken, Gen. 50:20.
4. Ten laatste, liggen er in dit Bijbelboek afschaduwingen en typologieën, van hoe God in Christus Zijn volk leidt, bewaart en onderhoud. Wat dus niet wil zeggen, dat we dit Bijbelboek maar stapsgewijs mogen gaan vergeestelijken, als soort een trappenleer of als een soort stadelijke heilweg.

Dit laatst genoemde punt is in onze dagen tot het belangrijkste punt, verheven geworden. Waarbij dan Ruth het beeld is van een verkoren zondares, die op een zeer wonderlijke wijze tot de kennis van Boaz wordt geleid. Boaz is hierin dan een type van Christus. Sommigen typeren Naomi als het beeld van de Heilige Geest, die veelal diende als Ruths' raadgeefster, en de akker van Boaz is hierbij een beeld van Gods Woord of de kerk waarin dat Woord gepredikt wordt. De poort waarin Boaz naar voren treed als de lossen van Naomi en Ruth, ziet geestelijk op Gods heilige Recht. Allemaal mooie en kostelijke beelden, als we het maar nimmer in strijd met het NT gaan uitleggen. Helaas doen velen dit wel, zoals deze student Van Veen, wellicht in navolging van knechten Gods uit het verleden. Hierbij denk ik aan een man als ds. Joh. Van der Poel, die ikzelf zeer bemin in zijn prediking, om de eenvoudige reden dat hij me vele malen heeft gesticht. Maar toch heeft deze man ook, aangaande de leer, in vele gedwaald. Zijn zielsbevinding was, naar mijn

bescheiden mening, raszuiver, maar ook hij verklaarde het stuk van de inwendige roeping en de wedergeboorte, strijdig met de leer der Reformatoren. Hij legde het boek Ruth uit, vanuit zijn eigen zielsbevindingen, waarbij hij zeer kostelijke dingen noemt, maar ook veel dingen zegt die strijden met zendbrieven der apostelen, hetgeen ook mij voor zeer lange tijd heeft doen dwalen. Maar dit soort dominees hadden zulk een charisma in hun doen én spreken, waardoor velen ze hierin zijn gevolgd. Wanneer er dan eens mensen opstonden tegen de bepaalde leerdwalingen, die er in zulk een uitleg verweven zaten, dan werd dit door sommigen natuurlijk al snel afgedaan, op een bepaalde wijze door te zeggen: *'de mensen hiertegen strijden, hebben wellicht zelf geen kennis aan deze dingen, anders zouden ze er niet zo fel tegen van leer trekken...etc.'* Maar, dat is natuurlijk een heel goedkoop doekje tegen het bloeden. Kijk mijnheer Vlot, ik ben niet tegen een Schriftuurlijk bevindelijke prediking. Maar de ware en rechte bevinding, kunnen en mogen we het volk alleen prediken vanuit de uitleg van een stondelijke heilsleer, en NIET vanuit een zgn. standelijke heilsweg. U moet en mag gerust van mij weten, dat ook ik hierin ontzaggelijk heb gedwaald, vanwege ten eerste, te weinig zelf Bijbelonderzoek gelijk destijds de Bereeërs deden aangaande hetgeen Paulus hen verkondigde, Hand. 17:11, maar ook omdat ik geruim voor een zeer lange tijd vanuit deze leerdwalingen onderwezen ben geworden. Totdat God me de dwalingen liet zien. Werkelijk ontzaggelijk...!! 'Ben ik dan hen nu tot een vijand geworden? Zou de volgende vraag kunnen zijn. Dan moet ik u zeggen, dan ik hen om der broederen wil, nog zeer mag beminnen, maar nu wel hun dwalingen van harte bestrijd, 2 Tim. 4:2-5. Want, ook hierin is een dienstknecht nooit meer dan zijn Meester.

Dus nogmaals ten overvloede, wij dienen het OT te verklaren vanuit het NT, en nooit andersom. De allegorie die bijv. ds. Joh. Van der Poel in dit Bijbelboek heeft gezien, kunnen wij wel terug vinden bij de kerkvader, maar niet bij de reformatoren. Daarnaast leggen de kanttekenaren er ook de beelden niet in, die velen er dus in onze dagen wel inleggen. Hiermee verklaar ik mezelf geen vijand van die allegorische beelden, hoor! Als ze maar nimmer strijden met de heilsleer van de vroegchristelijke Kerk, die met name verwoord staat in de Romeinen- en Galatenbrief van de apostel Paulus. Lees hier het voorwoord van de kanttekenaren op de Romeinenbrief: <http://www.dewoesteweg.nl/wp-content/uploads/2009/08/voorwoord-van-de-romeinenbrief-kanttek.pdf>

Ik zal u daarnaast voor de aardigheid eens laten lezen, wat bijv. een befaamde Schriftverklaarder als dr. Kohlbrugge over één passage uit dit Bijbelboek heeft willen schrijven. Ik moet me hierbij beperken tot slechts maar één passage, anders wordt dit antwoord aan u misschien veels te uitgebreid. Wat ik bijvoorbeeld een zeer schone en kostelijke passage vind is, Ruth 2:14.

Lees hier wat dr. H.F. Kohlbrugge daarover schrijft :

Vers 14. *Als het etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hier bij, en eet van het brood, en doop uw bete in de azijn. Zo zat zij neder aan de zijde van de maaiers, en hij langde haar geroost koren, en zij at, en werd verzadigd en hield over.*

“Zo gaat het in het gewone leven, zo ook in het geestelijke; wie zich verhoogt zal vernederd worden, wie zich vernedert zal verhoogd worden, en wie zich vernedert vindt overvloediglijk. Ik ben niet gelijk één van uw dienstmaagden, maar toch is de Heere mij dierbaar. Zie! Dat is de rechte, Gode welgevallige zin, waarbij men ook overvloediglijk ontvangt uit de volheid van Hem, die alles in allen vervult. Als het nu etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hierbij en eet! Dat was eigenlijk niet zo als het behoorde, want laat Boaz eerst zulken tot de maaltijd toe, dan kunnen er nog wel honderd gasten bijkomen, waaronder voorzeker nog vele andere armen, die aren

willen oplezen, die legden eenvoudig beslag op wat hun volgens de wet niet toekwam. Maar omdat Ruth zo ootmoedig was, werd zij behandeld alsof zij geen vreemde was, ja zij is behandeld geworden als een dienstmaagd, als zulk een die tot Boaz' huisgezin behoorde! Wanneer is het etenstijd? In het dagelijkse leven heeft de Heere die tijd gegeven en ook het gebed: "Geef ons heden ons dagelijks brood". En Hij, die dat gebed gegeven heeft, heeft ook het brood laten bakken, en alle groenten en moeskruiden laten groeien. Hij is Heere, God en Koning en zorgt genadiglijk voor alles. Is er hier, in de streek, die wij bewonen, wel iemand, wiens behoeften God niet dagelijks drie of viermaal vervult, zodat ieder die nooddrift van het leven vindt? Of hebben wij dat misschien aan onze vroomheid, onze eerlijkheid, ons oppassen, ons verstand te danken. Is het niet alles een vrije gift van Gods barmhartigheid? O, die zo vaak wederkerende dagelijkse maaltijden, hoe weinig acht slaat men er op, tenzij men honger heeft. En men geeft tussen de maaltijden gewoonlijk aan kinderen niet te eten, opdat ze met rechte honger aan de dis komen! Geestelijk en lichamelijk is het dan etenstijd, wanneer de mens zich moe gewerkt heeft, en hij wat tot versterking behoeft om niet te bezwijken. Geestelijk is de etenstijd gekomen, als de mens zulk een honger heeft naar het brood des levens, dat hij het niet meer uithouden kan. Als een mens hongert en dorst naar gerechtigheid, dan kan men ook verzekerd zijn, dat de tijd van de verzadiging, de tijd van de rust en van de vrede voor hem in de hemel is aangebroken, en wie waarlijk naar God bedroefd is, die wete, dat het uur van de vertroosting nabij is! Als men in treurigheid is verzonken, als de tranen over de wangen rollen, als de duivel ons inblaast: "Het helpt u toch alles niets!" juist dan is het tijd, dat God uw tranen komt afdrogen, en de ziel komt verkwikken met Zijn genade en met Zijn liefde; dan breekt de tijd aan, dat Hij de mens leven en overvloed geeft. Als men het in zijn ellende niet langer uit kan houden, als de ziel meent: Ik kan nooit vertroost worden, als men weigert zich te laten troosten; als het erger en erger wordt met het arme hart, dan is de etenstijd nabij. En bevindt men zich maar op Boaz' veld, dan verneemt men weldra de liefelijke roepstem: Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Onder het beeld van brood verstaat de Heere alles wat de mens behoeft om in leven te blijven. Doop uw bete in de azijn." Waarmee zal het brood uit de hemel genoten worden? In de azijn, in al het zure en bittere van dit leven, daar smaakt het des te zoeter! Wat het uiterlijke betreft, de Heere had het zo verordineerd om voor de gezondheid van de mensen te zorgen. En de rechtvaardigen letten op Zijn bevel ook op de gezondheid dergenen, die hem omringen. Boaz zorgde voor de gezondheid van Ruth, toen hij sprak: Doop uw bete in de azijn, want in de hitte is het drinken van koud water schadelijk en gevaarlijk, en hoe meer men er van drinkt, hoe dorstiger men wordt. Opdat nu de maaiers en de dienstmaagden niet ziek zouden worden door het onmatig gebruik van koud water, kregen zij het niet alleen, maar vermengd met azijn, want zo kon men er maar weinig van gebruiken. In het geestelijke kan men het nu zo uitleggen: Doop de bete, die gij ontvangen hebt, in de wet, in de tien geboden, dan zal het hemelse brood u des te beter smaken; dan zult gij ervaren, dat uw brood met dit zure en bittere vermengd des te zoeter smaakt. En de geboden van de Heere, die anders zo zwaar zijn, als van zelf worden opgevolgd. Zo zat zij neder aan de zijde van de maaiers. Zij zette zich neer bij hen, door wie zij al dat goede ontving. En zo doet de ziel, die van de Heere wat te proeven en te smaken krijgt, ook. En hij langde haar geroost koren. Wat zet de hemelse Boaz de zijnen voor? Het was Pasen, daarom kreeg Ruth paas-eten. De etenstijd is daar, wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! En ete nu Christus' gekruisigd lichaam, en drinke van Zijn vergoten bloed! Zij zat neder bij allen, die gezellen zijn van het volk van de Heere. En terwijl zij het gekruisigde lichaam en het vergoten bloed van de Heere geniet, zet de rechte Boaz haar geroost koren voor. Dat smaakt haar zo heerlijk, dat die gekruisigde Heere haar Heiland is! Dat de ziel zingt: 'k Werp mijn gewetens klagen, de zonden die mij plagen, in Jezus' ledig graf. Hij langde geroost koren. Zo at zij ook, en wat men van Hem bekomt, dat is een Koninklijke maaltijd, het is alles even

heerlijk. En zulk een ziel wordt verzadigd. De ellendigen zullen eten en verzadigd worden. En zulke ellendigen, die verzadigd worden, laten ook nog wat over! O, wie troosteloos is, wie de goede keus heeft gedaan en toch zichzelf buiten sluit, die verneemt: De Heere vergelde u uw daad, en uw loon zij volkomen van de Heere, de God Israëls. Maar wie toegelaten wordt om in waarheid het gekruisigde lichaam van de Heere Jezus te eten en Zijn vergoten bloed te drinken, krijgt ook een mond, om de lof van de Heere te verkondigen. Die wordt een herkauwend dier gelijk en is rijkelijk verzadigd, ja om nog allerlei weg te dragen: men heeft alles ontvangen; maar men wil toch nog meer hebben tot lof van de Heere!” (einde citaat)

Dr. Kohlbrugge, maar zelfs óók Johannes Van der Poel, (zie: het boek RUTH van Poel) verklaren deze passage beiden vanuit het geestelijke licht van Joh. 6:50-58, waarin het volgende geschreven staat:

“Dit is het Brood, dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mens daarvan ete, en niet sterfe. Ik ben dat levende Brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het Brood, dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld. De Joden dan streden onder elkander, zeggende: Hoe kan ons deze Zijn vlees te eten geven? Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij dat gij het vlees des Zoons des mensen eet, en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. Want Mijn vlees is waarlijk Spijs, en Mijn bloed is waarlijk Drank. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem. Gelijkertwijls Mij de levende Vader gezonden heeft, en Ik leve door den Vader; also die Mij eet, dezelve zal leven door Mij. Dit is het Brood, dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uw vaders het Manna gegeten hebben, en zijn gestorven. Die dit Brood eet, zal in der eeuwigheid leven.” (einde citaat uit Joh. 6:50-58)

Beiden dus zeer zuiver, kostelijk en dierbaar! **Maar nu komt het** : Kohlbrugge mag dit verklaren vanuit een stondelijke heilsleer, waarbij hij dus zeer zuiver en Bijbels verklaard dat, wanneer een verloren zondaar geestelijk mag eten van het verbroken Lichaam van de Heere Jezus, aldaar die zondaar zalig is, en ook gerechtvaardigd en wedergeboren in Hem is, en daarbij hem ook voor eeuwig zijn vervloekte zonden vergeven zijn, in en door het volbrachte werk van zijn dierbare Zaligmaker. Maar wat plakt ds. Joh. Van der Poel er nog aan vast, vanuit zijn standelijke redenering? Namelijk, dat het bij die zondaar (=Ruth) nog wel in de poort moest komen, want alleen daar kon zij gelost worden. Het moest bij die zondaar(=Ruth) dus zgn. nog ‘Golgotha’ worden, terwijl die verkoren zondaar, vóórdat hij door het geloof geestelijk mocht eten van Zijn verbroken Lichaam, met Christus alrede één plant in Zijn dood is geworden, naar Rom. 6:4-8. Laat dit helder zijn! Namelijk, dat een ziel die verloren is gegaan, niet nog een keer door recht verloren behoeft te gaan, én iemand die nooit geestelijk verloren is gegaan kan geestelijk NIET eten van Zijn verbroken Lichaam. Dat heb ik in het begin van dit antwoord, naar mijn bescheiden mening, toch duidelijk aangetoond. Dat wist ds. Joh. Van der Poel natuurlijk ook wel, maar omdat hij dit Bijbelboek stapsgewijs uitlegt als een standelijke heilsweg, suggereert hij door sommige van zijn uitspraken toch, dat het bij diegenen die door het geloof van Zijn Lichaam hebben mogen eten, het toch nog in de poort moest komen. En alzo hebben velen van de uittocht, de doortocht, en de intocht van de kinderen Israëls ook een standelijke heilsweg gemaakt. Waarbij men dan zegt, dat het pas een vlak veld is tussen God en Zijn volk, wanneer zij mogen rijden door de vlakke velden van Moab, richting Kanaän, onder leiding van Jozua. Terwijl, het bloed op Gods bevel, in het vervloekte diensthuis van Egypteland al aan de

deurposten van ieder huis der Israëlieten was gestreken. *En dat bloed zal ulieden tot een teken zijn aan de huizen, waarin gij zijt; wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbij gaan; en er zal geen plaag onder ulieden ten verderve zijn, wanneer Ik Egypteland slaan zal. En deze dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult hem den HEERE tot een feest vieren; gij zult hem vieren onder uw geslachten tot een eeuwige inzetting, Exoudus 12:13-14.* Was dat dan geen beeld van een zielsverlossing van Zijn lieve volk, door een weg van recht en gerechtigheid? Kijk mijnheer Vlot, en dit is nu die vervloekte leerdwaling c.q. de geestelijke adder onder het gras in deze leer, die met name in de Nadere Reformatie is ontstaan, afkomstig van de grote moederkerk ROME, die ds. Joh. Van der Poel helaas zelf ook nooit heeft mogen zien, en waarin velen kleingelovigen en zwakgerechtvaardigden verstrikt en vast in het donker zitten, en waardoor zij de vertroosting en de vrijheid van het Evangelie moeten ontberen, die juist hén op Bijbelse rechtsgronden toekomen. Ik heb daar nog wel andere dingen over willen schrijven, lees hier : <http://www.dewoesteweg.nl/diversen/gods-volk-in-donker/>

Het eten van het gerooste koren is dus een zelfde typologie, als het beeld van de ontmoeting van Boaz en Ruth op de dorsvloer, in Ruth 3:9-11, waarbij Boaz haar onder andere deze zeer liefelijke woorden zegt : *“En nu, mijn dochter, vrees niet; al wat gij gezegd hebt, zal ik u doen...”* Vanuit deze voornoemde leerdwaling zou men dus ook hier weer van kunnen zeggen, dat deze gedane belofte van Boaz(=beeld van Christus) nog moet worden toegepast! Vervloekt is werkelijk daarom zulk een standelijke uitleg van leer, die vele van Gods arme verlore volk wenende in het duister houdt. Kijk mijnheer Vlot het ging hier immers om de wet van het leviraatschap, hetgeen ook een geestelijk beeld c.q. een afschaduwing is van hoedanig Christus Zijn verkorenen, die niets meer hebben tot betaling, alles verloren hebben, en geheel verarmd zijn geworden, van hun schulden lost en hun tot een Borg en Losser wil zijn. Lees daartoe eens Lev. 25 en Deut. 25. Want, waar God in Christus een verloren zondaar in zijn onhoudbare zielen nood iets komt te beloven, daar hééft Hij deze zaak alrede geschonken én toegepast. Om de reden dat God een eeuwig Wezen is, bij Wie geen tijd bestaat. Wel een heilsorde, maar geen tijd! *Want, Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid, Hebr. 13:8.* Denk hierbij ook eens aan hetgeen Christus tot de moordenaar van heil en vrede beloofde, toen hij als een berooide zondaar herwaarts tot Hem door de Vader was getrokken en gekomen. De woorden van *‘heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn’*, was voor de moordenaar naast Jezus, precies hetzelfde geestelijke eten van Zijn verbroken Lichaam door het zaligmakende geloof, waar Christus dus in Joh. 6:50-58 over sprak. Men zou hier de volgende opmerking aan vast kunnen plakken, door te zeggen: *‘wanneer Ruth(=beeld van de verkoren zondaar) in deze typologie dan als een verloren zondares door het geloof van Zijn verbroken Lichaam heeft mogen eten, waar was dan het punt dat zij verloren ging voor God?’* Dan vraag ik aan hen die mij dit voorschotelen een dergelijk soortgelijke vraag, namelijk: *‘in welke passage uit dit Bijbelboek ging Ruth dan wel geestelijk geheel verloren?’* Was dit dan aan het einde van de tarwe oogst, was dit op het moment dat zij rusteloos thuis zat en Naomi haar rust wenste te zoeken, was dit op het moment dat zij zich gewassen had en naar de dorsvloer tot Boaz ging met de innerlijke bede of hij zijn vleugelen of haar uit wilde breiden tot huwning en lossing, of was dit op het moment dat zij thuiskwam van de dorsvloer en de raad van Naomi kreeg om nu Boaz verder te laten werken?’ Ik hoop dat u nu een weinig meer begrijpt wat ik bedoel te zeggen. Wij moeten en mogen van dit prachtige Bijbelboekje dus geen optelsom, geen trappenleer, geen standelijke heilsweg maken. Telkens moeten wij de typologische geestelijke beelden die erin liggen, los van elkaar gebruiken voor een evt. geestelijke toepassing.

Lees ook deze leerzame brief eens van ds. J.H. Koster uit Montfoort :

<http://www.dewoesteweg.nl/verzonden-brieven/brief-ds-jh-koster/>

Mijnheer Vlot, ik hoop dat u het allemaal een beetje heeft kunnen volgen, maar hoop en bid ook dat u er iets aan mag hebben. Houdt u dus bij de **standelijke heilsleer** van de Heere Jezus en Zijn apostelen, en later ook de reformatoren. Namelijk de rechtvaardiging van de goddeloze! Waarbij Christus Zich wegschenkt c.q. openbaart aan zielen van **verloren zondaren**, Matth. 18:11, door een weg van Recht en Gerechtigheid, Jes. 1:27. En doe het standelijke c.q. de stappen- of trappenleer, waaruit velen heden ten dage pogen te leren en preken, daarom dan maar zeer VERRE van u, tenzij u deze dingen met een weinig onderscheid mag beluisteren. Dit is ook o.a. een reden waarom ik een man als ds. Joh. Van der Poel, nooit van mijn website heb kunnen verbannen. Want, hij sticht me bij tijden nog steeds. Want, het was, ondanks zijn dwalingen, al Christus wat hij mocht spreken, en alhoewel hij er helaas niet meer is, en ik mag geloven dat zijn ziel voor de Troon van het Lam mag juichen, heb ik hem ook nog steeds zeer lief, om der broederen wil. Wie het begrijpt, die begrijpt het, en die het verstaat, die verstaat het! Voor velen is dit niet te vatten, en misschien ook wel een zekere ergernis, waardoor zij dit wellicht vaak uitleggen als een soort hoererij bedrijven met bepaalde leraren die deze dwalingen nog steeds leren. Maar dat is beslist bij mij NIET het geval. Maar, weet dit wél, namelijk, dat ik van de meesten onder hen nu veracht ben geworden, vanwege dat ik hun leerdwalingen nu op een Bijbelse wijze tracht te bestrijden en weerleggen. Maar dat geeft niet, de Heere heeft me deze dingen immers al voorzegd, vanuit 2 Tim. 4:2-5. Ik geloof dat dit ook de reden is geweest dat, Theodorus Van der Groe nimmer afscheid heeft willen nemen van zijn broeder Alexander Comrie. Hoewel Van der Groe in zijn theologische heilsleer toch wel vele malen zuiverder was, dan sommige van de filosofieën van Comrie. Comrie als dominee was wél zuiver, en sprak bij tijden in zijn predikaties, zijn eigen filosofieën tegen.

De Heere mocht dit gebrekkige onderwijs nog willen zegenen, tot onderwijs, vermaning en tot vertroosting, maar ook tot de verheerlijking van Zijn dierbare heilige Naam, maar ook tot vermeerdering en uitbreiding van Zijn heerlijk Koninkrijk.

Hartelijke groet en wees Gode in alle dingen bevolen,

Met heilbede!

D.J. Kleen